

attendite pauperes, facite opera bona. Qui soletis, facite : et qui non soletis, facite. Crescat numerus bene operantium : quoniam crescit et fidelium numerus. Quod facitis, quantum bonum sit nondum videtis : quia et rusticanus quando seminat, segetem non videt, sed terræ credit. Tu Deo quare non credis? Veniet messis nostra. Puta quia modo laborantes agimus, laborantes operamur recepturi, sicut scriptum est : « Euntes, ibant et flebant jactantes » semina sua ; venientes autem venient cum exultatione » portantes manipulos suos¹. »

SERMO CIII².

De verbis Evangelii Lucae x : *Et mulier quædam Martha nomine excepit illum in domum suam, etc.*

I. VERBA Domini nostri Jesu Christi, quæ modo ex Evangelio recitata sunt, admonent nos, esse unum aliquid quo tendamus, quando in hujus sæculi multitudine laboramus. Tendimus autem adhuc peregrinantes, nondum manentes; adhuc in via, nondum in patria; adhuc desiderando, nondum fruendo. Tamen tendamus, et sine pigritia et sine intermissione tendamus, ut aliquando pervenire valeamus.

II. Martha et Maria duæ sorores erant, ambæ non solum carne, sed etiam religione germanæ; ambæ Domino cohæserunt, ambæ Domino in carne præsentem concorditer servierunt. Suscepit eum Martha, sicut solent suscipi pe-

¹ Pal. cxxv, 6. — ² Alias 26 de verbis Domini.

regrini. Sed tamen suscepit famula Dominum, ægra Salvatorem, creatura Creatorem. Suscepit autem spiritu pascenda, in carne pascendum. Voluit enim Dominus formam servi accipere, et accepta forma servi in illa pasci a servis, dignatione, non conditione. Nam et ista dignatio fuit, se præbere pascendum. Habebat carnem, in qua esuriret quidem, et sitiret; sed nescitis quia in eremo esurienti Angeli ministrabant¹? Ergo quod pasci voluit, pascenti præstitit. Quid autem mirum, si et de sancto Elia præstitit viduæ, quem prius corvo ministrante pascebat²? Numquid pascendo defecerat, quando ad viduam mittebat? (Nequaquam. Non pascendo defecerat, quando ad viduam mittebat :) sed religiosam viduam, per obsequium exhibitum servo suo, benedicere disponebat. Sic ergo susceptus est Dominus, tanquam hospes, qui « In » sua propria venit, et sui eum non receperunt; sed quot » quot receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei » fieri³, » adoptans servos, et fratres faciens, redimens captivos, et faciens cohæredes. Ne quis tamen vestrum forsitan dicat : O beati qui Christum suscipere in domum propriam meruerunt! Noli dolere, noli murmurare, quia temporibus natus es, quando jam Dominum non vides in carne : non tibi abstulit istam dignationem. « Cum uni, » inquit, ex minimis meis fecistis, mihi fecistis⁴. »

III. Hæc de Domino pascendo in carne, sed pascente in spiritu, pauca pro tempore dixerimus : veniamus ad causam, quam de unitate proposui. Martha Dominum pascere disponens et præparans, circa multum ministerium occupabatur : Maria soror ejus pasci a Domino magis elegit. Deseruit quodam modo sororem suam circa multum ministerium laborantem : et sedit ipsa ad pedes Domini,

¹ Matth. iv, 11. — ² 3 Reg. xix, 6. — ³ Joan. i, 11, 12. — ⁴ Matth. xxv, 40.

et vacans audiebat verbum ejus. Auris fidelissima andiebat : « Vacate, et videte, quoniam ego sum Dominus¹. » Illa turbabatur, ista epulabatur : illa multa disponebat, ista unum aspiciebat. Utrumque officium bonum ; sed tamen quod sit melius, quid nos dicamus? Habemus quem interrogemus, patienter² audiamus. Quid sit melius, jam cum legeretur audivimus, et me commemorante iterum audiamus. Interpellat Martha hospitem, ad judicem deponit postulationem piarum querelarum, quod eam soror deseruerit, et sic laborantem in ministerio adjuvare neglexerit. Non respondente illa, sed tamen præsente, judicat Dominus. Maria causam suam tanquam otiosa judici maluit committere, nec in respondendo voluit laborare. Si enim pararet respondendi sermonem, remitteret audiendi intentionem. Respondit ergo Dominus, qui in verbo non laborabat, quia Verbum erat. Quid ergo dixit? « Martha, » Martha³. » Repetitio nominis indicium est dilectionis, aut forte movendæ intentionis : ut audiret attentius, bis vocata est : « Martha, Martha, » audi ; « Tu circa multa » es occupata⁴ ; unum autem opus est : » id est, unum necessarium est. Non unum opus quasi singulare opus ; sed opus est, expedit, necessarium est, quod unum hoc elegerat Maria.

IV. Unum cogitate, fratres mei, et videte in ipsa multitudine si delectat, nisi unum. Ecce Deo propitio quam multi estis : quis vos ferret, nisi unum saperetis? Unde in multis quies ista? Da unum, et populus est : Tolle unum, et turba est. Quid est enim turba, nisi multitudo turbata? Sed audite Apostolum : « Obsecro autem vos, fratres. » Multitudini dicebat : sed omnes unum facere volebat. « Obsecro autem vos, fratres, ut id ipsum dicatis omnes, » et non sint in vobis schismata, sitis autem perfecti in

¹ Psal. xlv, 11. — ² Forte pariter. — ³ Luc. x, 41. — ⁴ Ibid. 42.

» eodem sensu, et in eadem scientia¹. » Et alio loco : « Unanimes, unum sentientes, nihil per contentionem, » neque per inanem gloriam². » Et Dominus ad Patrem de suis : « Ut sint unum, sicut et nos unum sumus³. » Et in Actibus Apostolorum : « Multitudinis autem cre- » dentium erat una anima et cor unum⁴. Ergo magnificate » Dominum meum, et exaltemus nomen ejus in unum⁵. » Quia unum est necessarium, unum illud supernum, unum ubi Pater et Filius et Spiritus sanctus sunt unum. Videte nobis commendari unitatem. Certe Trinitas est Deus noster. Pater non est Filius, Filius non est Pater, Spiritus sanctus nec Pater est, nec Filius, sed amborum Spiritus : et tamen ista tria non tres dii, non tres omnipotentes, sed unus Deus omnipotens, ipsa Trinitas unus Deus : quia unum necessarium est. Ad hoc unum non nos perducit, nisi multi habeamus cor unum.

V. Bona sunt ministeria circa pauperes, et maxime circa sanctos Dei servitia debita, obsequia religiosa. Redduntur enim, non dantur, dicente Apostolo : « Si nos » vobis spiritalia seminavimus, magnum est, si carnalia » vestra metamus⁶? Bona sunt, exhortamur ad hæc, et in verbo Domini ædificamus vos, nolite pigri esse ad suscipiendos sanctos. Aliquando nescientes, suscipiendo quos nesciebant, Angelos susceperunt⁷. Bona sunt hæc : melius est tamen quod elegit Maria. Illud enim habet ex necessitate occupationem : istud autem ex charitate suavitatem. Vult homo occurrere quando ministrat ; et aliquando non potest : quæritur quod deest, paratur quod adest ; distenditur animus. Nam si Martha ad illa sufficeret, adjuvatorium sororis non posceret. Multa sunt, diversa sunt, quia carnalia sunt, quia temporalia sunt ; etsi bona sunt,

¹ 1 Cor. 1, 10. — ² Philip. 1, 2, 3. — ³ Joan. xvii, 22. — ⁴ Act. iv, 32. — ⁵ Psal. xxxiii, 3. — ⁶ 1 Cor. ix, 11. — ⁷ Hebr. xiii, 2.

transitoria sunt. Marthæ autem quid ait Dominus? « Maria » meliorem partem elegit. » Non tu malam, sed illa meliorem. Audi unde meliorem: « Quæ non auferetur ab » ea¹. » A te auferetur aliquando onus necessitatis: æterna est dulcedo veritatis. Non auferetur ab ea quod elegit. Non aufertur, sed tamen augetur. In hac autem vita augetur, in alia vita perficietur, nunquam auferetur.

VI. Cæterum tu, Martha, pace tua dixerim, in bono ministerio benedicta, pro isto labore tuo mercedem quæris, quietem. Modo occupata es circa multum ministerium, pascere vis mortalia corpora, licet sanctorum: numquid cum veneris ad illam patriam, inuenies peregrinum, quem suscipias hospitio? inuenies esurientem, cui panem frangas? sitientem, cui potum porrigas? ægrum, quem visites? litigantem, quem concordes? mortuum, quem sepelias? Omnia ista ibi non erunt: sed quid ibi erit? Quod Maria elegit: ibi pascemur, non pascemus. Ideo hoc ibi erit plenum atque perfectum, quod hic elegit Maria: de illa mensa opulenta, de verbo Domini micas colligebat. Nam vultis nosse quid ibi erit? Dominus ipse dicit de servis suis: « Amen dico vobis, quia faciet eos recumbere, et » transibit, et ministrabit illis². » Recumbere quid est, nisi vacare? Recumbere quid est, nisi requiescere? Quid est: « Transibit et ministrabit illis? » Prius transit, et sic ministrat. Sed ubi? In illo convivio superno, de quo dicit: « Amen dico vobis, multi ab Oriente et Occidente » venient, et recumbent cum Abraham, et Isaae, et Jacob in regno cœlorum³. » Ibi Dominus pascit, sed prius hinc transit. Nam ut noveritis, Pascha transitus interpretatur. Venit Dominus, fecit divina, passus est humana. Numquid adhuc conspuitur? numquid adhuc expalmatur? numquid adhuc spinis coronatur? numquid adhuc flagel-

¹ Luc. x, 4. — ² Id. i, 37. — ³ Matth. viii, 11.

latur? numquid adhuc crucifigitur? numquid adhuc lancea vulneratur? Transiuit. Denique et Evangelium sic loquitur, quando Pascha fecit cum Discipulis suis. Quid dicit Evangelium? « Cum autem venisset hora, ut Jesus transiret de » hoc mundo ad Patrem¹. » Ergo ille transiuit, ut pascat: nos sequamur, ut pascamur.

SERMO CIV².

Rursus in illud Evangelii Luc. x, ubi de Martha et Maria.

I. SANCTUM Evangelium cum legeretur, audivimus a fœmina religiosa susceptum esse Dominum hospitio, eaque Martha vocabatur. Et cum esset ipsa occupata in cura ministrandi, soror ejus Maria sedebat ad pedes Domini, et audiebat verbum ejus. Laborabat illa, vacabat ista: illa erogabat, hæc implebatur. Verumtamen Martha laborans multum in illa occupatione et negotio ministrandi, interpellavit Dominum, et de sorore sua conquesta est, quod eam laborantem non adjuvaret. Dominus autem pro Maria respondit Marthæ; et ipse ejus factus est advocatus, qui iudex fuerat interpellatus. « Martha, inquit, » circa multa es occupata, quando unum est necessarium. » Maria meliorem partem elegit, quæ non auferetur ab » ea³. » Audivimus enim et interpellationem interpellantis, et sententiam judicis. Quæ sententia interpellanti respondit, susceptam defendit. Erat enim Maria intenta dulcedini verbi Domini. Intenta erat Martha quomodo

¹ Joan. xiii, 1. — ² Alias 27 de verbis Domini. — ³ Luc. x, 41-43.

pasceret Dominum : intenta Maria quomodo pasceretur a Domino. A Martha convivium Domino parabatur, in cuius convivio Maria jam jucundabatur. Cum ergo Maria suaviter audiret verbum dulcissimum, et corde intentissimo pasceretur, interpellato Domino a sorore sua, quomodo putamus eam timuisse, ne diceret ei Dominus : Surge, et adjuva sororem tuam? Mira enim suavitate tenebatur : quæ profecto major est mentis quam ventris. Excusata est, sedit securior. Quomodo autem excusata? Attendamus, inspiciamus, perscrutemur quod possumus : ut pascamur et nos.

II. Quid enim? Putamus reprehensum esse ministerium Marthæ, quam cura hospitalitatis occupaverat, quæ ipsum Domino hospitio receperat? Quomodo recte reprehendebatur, quæ tanto hospite lætabatur? Hoc si verum est, dimittant homines quod ministrant egentibus; eligant sibi partem meliorem, quæ non auferetur ab eis; vacent verbo, inhient doctrinæ dulcedini; occupentur circa scientiam salutarem; nihil eis curæ sit, quis peregrinus in vico sit, quis egeat pane, quis indumento, quis visitandus, quis redimendus, quis sepeliendus : vacent opera misericordiæ, uni instetur scientiæ. Si melior pars est, cur non omnes hoc faciunt, quando ipsum Dominum in hac causa patronum habemus? Non enim timemus in hac re, ne offendamus ejus justitiam, cum patronam teneamus ejus sententiam.

III. Et tamen ita non est : sed sicut dixit Dominus, ita est. Quomodo intelligis, non est : est autem quomodo intelligere debes. Ecce advertite : « Circa multa es occupata, » quando unum est necessarium. Maria meliorem partem » elegit. » Non tu malam; sed illa meliorem. Sed unde meliorem? Quia tu circa multa, illa circa unum. Præponitur unum multis. Non enim a multis unum, sed multa

ab uno. Multa sunt quæ facta sunt, unus est qui fecit. Cælum, terra, mare, et omnia quæ in eis sunt, quam multa sunt! Quis ista enumeret? quis horum multitudinem cogitet? quis hæc fecit? Deus omnia. Ecce bona valde¹. Bona valde quæ fecit : quanto melior ille qui fecit? Attendamus igitur occupationes nostras circa multa. Necessarium est ministerium corpora refectionis. Quare hoc? Quia esuritur, quia sititur. Misericordia miseris necessaria est. Frangis panem esurienti; quia invenisti esurientem : tolle famem, cui frangis panem? Tolle peregrinationem; cui exhibes hospitalitatem? Tolle nuditatem; cui præparas vestem? Non sit ægritudo; quem visitas? Non sit captivitas; quem redimis? Non sit rixa; quem concordas? Non sit mors? quem sepelis? In illo sæculo futuro non erunt ista mala : ergo nec ista ministeria. Bene ergo Martha circa corporalem Domini, quid dicam, necessitatem an voluntatem? Ministrabat carni mortali. Sed quis erat in carne mortali? « In principio erat Verbum, et Verbum » erat apud Deum, et Deus erat Verbum² : » Ecce quod Maria audiebat. « Verbum caro factum est, et habitavit » in nobis³ : » Ecce Martha cui ministrabat. Ergo, « Maria » meliorem partem elegit, quæ non auferetur ab ea. » Hoc enim elegit, quod semper manebit : « Non auferetur » ab ea. » Circa unum se voluit occupari. Jam tenebat : « Mihi autem adhærere Deo, bonum est⁴. » Sedebat ad pedes capitis nostri. Quanto humilior sedebat, tanto amplius capiebat. Confluit enim aqua ad humilitatem convallis, denatat de tumoribus collis. Non ergo Dominus opus reprehendit, sed munus distinxit. « Circa multa es » occupata : porro unum est necessarium. » Jam hoc sibi Maria elegit. Transit labor multitudinis, et remanet charitas unitatis. Ergo quod elegit, « non auferetur ab ea. »

¹ Gen. 1, 31. — ² Joan. 1, 1. — ³ Ibid. 14. — ⁴ Psal. LXXII, 28.

A te autem quod elegisti, (utique hoc sequitur, utique hoc subintelligitur,) a te quod elegisti auferetur. Sed bono tuo auferetur, ut quod melius est detur. Auferetur enim a te labor, ut requies detur. Tu navigas, illa jam in portu est.

IV. Videtis ergo, charissimi, et quantum arbitror, jam intelligitis, in his duabus mulieribus, quæ ambæ fuerant Domino gratæ, ambæ amabiles, ambæ discipulæ: videtis ergo, et magnum aliquid intelligitis, quicumque intelligitis, quod audire et scire debetis, etiam qui non intelligitis; in his duabus mulieribus, duas vitas esse figuratas, præsentem et futuram, laboriosam et quietam, ærumnosam et beatam, temporalem et æternam. Duæ sunt vitæ¹: de illis vos copiosius cogitate. Quid habeat hæc vita, non dico mala, non iniqua, non nefaria, non luxuriosa, non impia; sed laboriosa et ærumnis plena, timoribus castigata, tentationibus sollicita: hanc ipsam innocentem vitam dico, qualem decebat habere Martham: hanc ergo, quantum potestis, inspicite; et de hac, ut dixi, copiosius quam loquimur cogitate. Vita vero iniqua aberat ab illa domo, nec cum Martha erat, nec cum Maria: et si aliquando fuit, Domino intrante fugit. Remanserunt ergo in illa domo, quæ susceperat Dominum, in duabus feminis duæ vitæ, ambæ innocentes, ambæ laudabiles: una laboriosa, altera otiosa; nulla facinorosa, nulla desidiosa. Ambæ innocentes, ambæ, inquam, laudabiles: sed una laboriosa, altera otiosa: nulla facinorosa, quam cavere debet laboriosa; nulla desidiosa, quam cavere debet otiosa. Erant ergo in illa domo istæ duæ vitæ, et ipse fons vitæ. In Martha erat imago præsentium, in Maria futurorum. Quod agebat Martha, ibi sumus: quod agebat

¹ Cod. Cass. III, fol. 112: Duæ sunt vitæ; quas descripsi breviter, ut potui jam vos, etc.

Maria, hoc speramus. Hoc agamus bene, ut illud habeamus plene. Nam quid inde habemus? in quantum habemus? quando hic sumus, quantum est quod inde habemus? Nam et modo inde aliquid agimus, remoti a negotiis, sepositis familiaribus curis, convenistis, statis, auditis. In quantum hoc agitis, Mariæ similes estis. Et facilius vos quod agit Maria, quam ego qui prærogo. Si quid tamen dico, Christi est; ideo vos pascit, quia Christi. « Quia » panis communis est, unde et ego vobiscum vivo¹. » Nunc autem vivimus, si vos, fratres, statis in Domino. Nolo in nobis, sed in Domino. « Quia neque qui plantat » est aliquid, neque qui rigat; sed qui incrementum dat » Deus². »

SERMO CV³.

De verbis Evangelii Lucæ. XI: *Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, etc.*

I. AUDIVIMUS nos exhortantem Dominum nostrum, celestem magistrum, et fidelissimum consiliarium, eundem hortatorem, ut petamus, et datorem cum petimus. Audivimus eum in Evangelio hortantem nos eum petere instanter, et pulsare usque ad similitudinem improbitatis. Proposuit enim nobis, exempli gratia: Si quis vestrum haberet amicum, a quo nocte peteret tres panes, cum illi amicus de via venisset, et quod ei apponeret non haberet: si autem ille respondeat jam se requiescere, et servos suos secum, nec debere illius precibus inquietari,

¹ 1 Thess. III, 8. — ² 1 Cor. III, 7. — ³ Alias 29 de verbis Domini.